

Det Andet, hvorfor jeg takker den ærede Forslagsstiller, er hans Motivering. Han gik ganske vist ikke udenfor Spørgsmaalet — skjøndt jeg maa give den foregaaende Taler Ret i, at den ærede Rigsdagsmand htrede sig paa en ikke velfundet Maade om den klassiske Dannelse —; han var ved Begrundelsen af sit Forslag ganske traadt ned paa Sorden og stod paa det simple, praktiske Spørgsmaal, hvorvidt man har Raad til at vedligeholde de nuværende lærde Skoler. Han sagde, at de lærde Skoler fortærede deres Kapitaler, og da han ikke vil bringe dem i samme sørgelige Tilstand som det kongelige Theater, saa tænker han paa, hvorledes man skal sikke deres Bestaaen uden Tilflugt fra Statskassen. Efter den ærede Rigsdagsmands Begrundelse er dette Hovedpunktet i hans Betragtninger, og det glæder mig, at dette er saa, thi det bliver mig derved let at vise det Urigtige i hans Motivering. Jeg kan nemlig aldeles ikke være enig med ham i hans Opfattelse af de lærde Skolers finansielle Status. Naar man vil bestemme en Stats eller blot et enkelt Instituts pekuniære Stilling, saa skal man altid gaae til Regnskabet og ikke til Budgetforslaget. Budgettet fremstiller Forhaabningerne om, hvilke Indtægter og Udgifter Fremtiden vil bringe, men Regnskabet viser, hvad der virkelig har fundet Sted. Budgettet er den finansielle Bestyrelses Poesie. Hvor mange store Drømme ligger der ikke i de europæiske Budgetter, hvor mange af de meest sentimentale Forhaabninger om Balance ligger der ikke i de finansielle Love, som forelægges trindt om i Europa? men med Regnskaberne kommer den simple Virkelighed som det praktiske Svar paa disse Forventninger. Hvis den ærede Forslagsstiller er enig med mig i denne Opfattelse af Regnskab og Budget, saa lad os vende os til Regnskaberne, og da først til Regnskabet for 1860—61. Der viser sig da, isædedstfor et forventet Overskud af 1000 Rdl., en Underbalance af noget over 16,000 Rdl., som har sin Grund deri, at man i denne Regnskabs = Oversigt har sluttet sig til Duffer, som gjentagne Gange have fundet deres Udtalelse i Folkethinget, at Regnskaberne nemlig skulle give et Billede af de Indtægter og de Udgifter, som virkelig

have fundet Sted i Løbet af Finantsaaret. Det vil derfor være nødvendigt for at faae en klar Forestilling om det nævnte Finantsaars finansielle Resultater, sammenlignet med foregaaende Aars, at tage Hensyn til de Tilfølgelsesbevillinger, som ere blevne bragte i Forslag til dette Finantsaar. I den Henseende skal jeg tillade mig at henvise til Statsrevisorerens Vereining til Rigsdagen for Finantsaaret 1860—61 og navnlig til Side 198, hvoraf det vil sees, at naar Regnskabet var opgjort paa sædvanlig Maade, saa vilde der vise sig en større Indtægt af næsten 15000 Rdl. Deraf vil altsaa sees, at naar dette Regnskabsaar blev behandlet paa samme Maade som andre Regnskabsaar, saa vilde der ikke være Tale om den Underbalance, som er fremkommen. — Vender jeg mig nu til det sidste Regnskabsaar, nemlig 1861—62, da viser det et ikke ubetydeligt Overskud. Indtægten beløber sig nemlig til 266,000 Rdl., og Udgiften til 246,000 Rdl.; men i dette betydelige Overskud af 20,000 Rdl. maa der tages Hensyn til, at der er opført Summer, som retteligt vilde være komne forrige Aars Regnskab til gode, og det vil da vise sig, at det finansielle Resultat stiller sig noget heldigere, saaledes at det omtrent vil give Balance, maaskee noget Mere. Efter de to sidste Regnskabsaar er der saaledes Balance. — Det er imidlertid ikke tilstrækkeligt at see hen til Forholdet, som det stiller sig i de sidste Aar; naar vi ville betragte et Instituts finansielle Stilling, hele den Oekonomi, det fører, saa troer jeg, at det er rigtigt at gaae et Tidsrum tilbage og see, hvorledes den stod f. Ex. for 20 Aar siden; saa overseer man et længere Tidsrum og seer Resultaterne af Forvaltningen, og hvorledes det forholder sig med de betydelige Kapitaler, som dengang fandtes og senere ere fortærede. I den Henseende maa jeg meget anbefale den ærede Forslagsstiller at tage i Betragtning Regnskabsoversigten for Aaret 1841. Lad os saa see, hvorvidt det kan siges, at i de senere Aar det lærde Skolevæsen har fortæret sine Kapitaler. Der er vel visse Indtægter, som ere gaaede tabte for det lærde Skolevæsen, fordi man ved Behandlingen af alle disse finansielle Spørgsmaal, vedrørende det lærde